

חק לישראל – פרשת תצוה יום ה'

תורה – שמות פרק כח

(כ) והטור הרביעי תרשיש ושהם וישפה משבצים זהב יהיו במלואתם: (כ) וסדרא רביעאה פרום ימא ובורלא ופנטרי מרמץ דדהב יהו באשלמותהו:

(כא) והאבנים תהיון על שמות בני ישראל שתים עשרה על שמותם פתוחי חותם איש על שמו תהיון לשני עשר שבט: (כא) והאבנים תהיון על שמות בני ישראל שתים עשרה על שמותם פתוחי חותם איש על שמו תהיון לשני עשר שבט: (כא) ואבניא יהיון על שמהת בני ישראל תרתי עשרי על שמהתהוון כתב מפרש בגלוף דעזקא גבר על שמה תהיון לתרו עשר שבטיו:

(כב) ועשית על החשן שרשת גבלת מעשה עבת זהב טהור: (כב) ועשית על החשן שרשת גבלת מעשה עבת זהב טהור: (כב) ותעבד על חושנא תכין מתחמן עובד גדילי דהב דכי:

(כג) ועשית על החשן שתי טבעות זהב ונתת את שתי הטבעות על שני קצות החשן: (כג) ועשית על החשן שתי טבעות זהב ונתת את שתי הטבעות על שני קצות החשן: (כג) ותעבד על חושנא תרתין עזון דדהב ותמן ית תרתין עזקתא על תרו סטרי חושנא: (כד) ונתתה את שתי עבתת הזהב על שתי הטבעת אל קצות החשן: (כד) ונתתה את שתי עבתת הזהב על שתי הטבעת אל קצות החשן: (כד) ותמן ית תרתין גדילין דדהב על תרתין עזקתא לסטרי חושנא:

רש"י

גבלת – היא מגבלות האמור למעלה שתתקעם בטבעות שיהיו צבול החשן שכל גבול לשון קלה אשומי"ל בלע"ז (זוים): מעשה עבות – מעשה קליעה:

(כג) על החשן – לאורך החושן כדי לקבעם בו. ולא יתכן לו' שיהא תחלת עשיתו עליו שא"כ מה הוא שחוזר ואו' ונתת את שתי הטבעות והלא כבר נתונים בו היה לו לכתוב בתחלת המקרא ועשית על קצות החשן שתי טבעות זהב ואף בשרשרות לריך אתה לפתור כן: על שני קצות החשן – לשתי פאות שכנגד האורח לימנית ולשמאלית הבאים מול כתפות האפוד:

(כד) ונתתה את שתי עבותת הזהב – הן הן שרשרות גבלות הכתובות למעלה ולא פי' מקום קבוען בחשן עכשיו מפרש לך שיהא תוחב אותן בטבעות ותדע לך שהן הן הראשונות שהרי צפ' אלה פקודי לא הוכפלו:

(כ) משבצים זהב – יהיו הטורים צמלוחתם מוקפים משבצות זהב צעומק שיעור שיתמלח בעובי האבן זהו לשון צמלוחתם כשיעור מלוי עזיין של אבנים יהיה עומק המשבצות לא פחות ולא יותר:

(כא) איש על שמו – כסדר תולדותם סדר האבנים אודם לראובן. פטדה לשמעון. וכן כלם:

(כב) על החשן – בצביל החשן לקבעם בטבעותיו כמו שמפורש למטה בענין: שרשת – לשון שרשי אילן המאחיזין לאילן להאחז ולהתקע בצרץ אף אלו יהיו מאחיזין לחשן שבהם יהיה תלוי בצפוד והן שתי שרשרות האמורות למעלה בענין המשבצות ואף שרשרות פתר מנחם בן סרוק לשון שרשים ואמר שהרי"ש יתירה כמו מ"ם שבשלאס ומ"ם שבציקס ואיני רואה את דבריו אלא שרשרת בלשון עברית כששלת בלשון משנה:

חק לישראל – פרשת תצוה יום ה'

נביא – יחזקאל פרק מד' ד'–ח'

(ד) וַיְבִיאֵנִי דְרָךְ שַׁעַר הַצֶּפּוֹן אֶל פְּנֵי הַבַּיִת וְאָרָא וְהִנֵּה מְלֵא כְבוֹד יְהוָה אֶת בַּיִת יְהוָה וְאָפֵל אֶל פְּנֵי: (ד) וְאֶעֱלֵנִי אֹרַח תְּרַע צְפוּנָא דְקִדְשׁ בַּיִתָא וְחֻזִּית וְהָא אַתְּמַלִּי יִקְרָא דִּי יֵת בַּיִת מִקְדָּשָׁא דִּי וְאַשְׁתַּחֲוִית עַל אַפֵּי:

(ה) וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה בֶּן אָדָם בֶּן אָדָם שִׁים לְבָךְ וְרֵאָה בְּעֵינֶיךָ וּבְאָזְנוֹךָ שְׁמַע אֶת כָּל אֲשֶׁר אֲנִי מְדַבֵּר אֵתְךָ לְכָל חֻקֹּת בַּיִת יְהוָה וּלְכָל תּוֹרָתוֹ (תּוֹרָתוֹ) וְשִׁמְתָהּ לְבָךְ לְמִבּוֹא הַבַּיִת בְּכָל מוֹצְאֵי הַמִּקְדָּשׁ: (ה) וְאָמַר לִי יי בֶּן אָדָם שׁוּי לְבָךְ וְחֻזִּי בְּעֵינֶךָ וּבְאֹזְנֶךָ שְׁמַע יֵת כָּל דְּאַנְא מִמְּלִיל עִמְךָ לְכָל גְּזִירַת בַּיִת מִקְדָּשָׁא דִּי וּלְכָל דְּחֻזִּי לִיָּה וְחֻזִּי לְבָךְ לְמַעֲלָנִי בַּיִתָא בְּכָל מִפְקָנֵי מִקְדָּשָׁא:

(ו) וְאָמַרְתָּ אֶל מְרֵי אֶל בַּיִת יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה רַב לְכֶם מִכָּל תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם בַּיִת יִשְׂרָאֵל: (ו) וְחִימַר לְעֵמָא סַרְבְּנָא לְדַבֵּית יִשְׂרָאֵל כְּדָנָן אָמַר יי אֱלֹהִים סָגִי לְכוּן מְכַל תּוֹעֲבַתְכוּן בַּיִת יִשְׂרָאֵל:

(ז) בְּהִבְיָאְכֶם בְּנֵי נְכַר עַרְלֵי לֵב וְעַרְלֵי בֶשֶׂר לְהִיּוֹת בְּמִקְדָּשִׁי לְחַלְלוֹ אֶת בַּיִתִּי בְּהִקְרִיבְכֶם אֶת לְחֵמֵי חֵלֶב וְדָם וַיִּפְרוּ אֶת בְּרִיתִי אֶל כָּל תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם: (ז) בְּאִיתִיּוֹתְכוּן בְּנֵי עַמְמֵיָא רְשִׁיעֵי לְבָא וְעַרְלֵי בְּסַרָּא לְמַהוּי בְּמִקְדָּשִׁי לְאַפְסָא יֵת עֲזַרְתִּי בְּקִרְיַבְכוּן יֵת קוֹרְבָנֵי תְּרַב וְדָם נְכַסַּת קוֹדֶשִׁין וְאַשְׁנִיָּאוּ קִימֵי עַל כָּל תּוֹעֲבַתְכוּן:

(ח) וְלֹא שְׁמַרְתֶּם מִשְׁמַרְתַּת קִדְשִׁי וְתִשְׁמְרוּן לְשִׁמְרֵי מִשְׁמַרְתִּי בְּמִקְדָּשִׁי לְכֶם: (ח) וְלֹא נִטְרַתוּן מִטְרַת קוֹדֶשִׁי וּמְנִיתוּן לְנִטְרֵי מִטְרַת מִימְרֵי בְּמִקְדָּשִׁי לְכוּן:

רש"י

(ז) בני נכר – שנתנכרו מעשיו לאזכור שבשמים והן ערלי לב. וערלי בשר – כהן שמתו אחיו מחמת מילה: (ח) ותשימון לשומרי משמרתו, במקדשי לכם – תשימון לכם לדעתכם במקדשי אנשים רואחים שאינם ראויין להיות שומרי משמרתו: מחמת מילה:

בתובים – משלי פרק יח' טו'–יט'

(טו) לֵב נְבוֹן יִקְנֶה דַּעַת וְאֵזֶן חֲכָמִים תִּבְקֶשׁ דַּעַת: (טו) לְבָא דְמַתְבִּין נִקְנָא יִדְיעַתָּא וְאַדְנָא דְחַכְמֵי תְּבַעֵי מִנְדַּעָא:

(טז) מִתֵּן אָדָם יִרְחִיב לוֹ וּלְפָנָי גְּדֹלִים יִנְחֶנּוּ: (טז) מוֹהַבְתִּיָּה דְבַר נְשָׂא מְרוּחָא לִיָּה וְקִדְשׁ דְּרַבְרַבִּי מִקִּימָא לִיָּה:

(יז) צִדִּיק הִרְאִשׁוֹן בְּרִיבוֹ יָבֵא (וּבָא) רַעְהוֹ וְחִקְרוּ: (יז) זְכִי הוּוּה קְרַמָּאָה בְּרִינִיָּה וְאַתָּא חֲבַרְיָה וְנַעֲצִיח לִיָּה:

(יח) מְדִינִים יִשְׁבִּית הַגּוֹרֵל וּבֵין עֲצוּמִים יִפְרִיד: (יח) תְּגָרִי מִבְּטָלָא פְּצַתָּא וּבִינַת תְּקִיפֵי פִרְשָׁא:

(יט) אַח נִפְשָׁע מִקְרִית עֵז וּמְדוֹנִים \ (וּמְדִינִים) \ כְּבָרִיחַ אֲרַמּוּן: (יט) אַחָא דְּמַתְעוּי מִן אַחֻי הִיךְ קְרִיתָא עֲשַׁנְתָּא וְאַחֲרָא הִיךְ סוּכְרָא דְּחוּסְנָא:

חק לישראל – פרשת תצוה יום ה'

רש"י

(טז) מחן אלם ירחיב – כפשוטו, ומדרשו בנותני לדה מדבר שמרחיב לו חלקו לע"ל וגם בחייו לפני גדולים ינחנו ואומרים עליו שהוא חשוב: (יח) וזין עלומים יפריד – אלו בעלי דינין כמו (ישעיה מ"ג) הגישו עלמותיהם וזמנה שנים שנתעלמו בדין, ע"פ שזריבותם עלמות

קרומים עלומים או לשון חוזק או לשון אוטם כמו עולם עיניו (ישעיה לג): (יט) אח נפשע מקרית עוז – יש אח נפשע מאחיו ומאבל במרדו קרית עוז כגון לוט באברהם עשו זיעקב. ומדינים כזריח ארמון – ומריב' שזיניהם מפרידתם לעולם כזריח זה שנועלים בו שיערי ארמון שלא יכנסו בו:

משנה – מנחות פרק ו'

(א) אלו מנחות נקמחות ושיריהן לפהנים, מנחת סלת, והמנחת, והמנחת, והחלות, והרקיקין, מנחת גזים, מנחת נשים, מנחת העמר, מנחת חוטא, ומנחת קנאות. רבי שמעון אומר, מנחת חוטא של פהנים נקמחת, והקמץ קרב לעצמו, והשירים קרבין לעצמו:

חוטא של כהנים נקמחת – אע"ג למנחת כהן נשרפת כולה כדכתיב (שם ו) וכל מנחת כהן הליל תהיה, מכל מקום צעיר קמיאה: והקומץ קרב לעצמו והשירים קרבין לעצמן – אבל לתנא קמא אין מנחת כהן נקמחת אלא נקמחת כמות שהיא, דכבר כל מנחה ששיירה נאכלים נקמחת, ואין שיירה נאכלים אינה נקמחת. ואין הלכה כתנא קמא:

רע"ב – (א) אלו מנחות נקמחות – מנחת סולת נקמחת עיסה. ומנחת מחבת ומרחשת וחלות ורקיקים דהיינו מאפה, פותחן לאחר אפייתן. ובמנחת סולת כתיבה קמיאה בהדיא. ובאיך כתיב אזכרה. ואזכרה היינו קומץ: מנחת גזים או נשים – שהתנדבו אחת מאלו: מנחת העומר – אזכרה כתיב בה: מנחת חוטא וקנאות – כתיב בהו קמיאה: מנחת

(ב) מנחת פהנים ומנחת פהן משייה ומנחת נסכים, למזבח, ואין בהם לפהנים. בקזה יפה פח המזבח מפח הפהנים. שתי הלחם ולחם הפהנים, לפהנים, ואין בהם למזבח. ובקזה יפה פח הפהנים מפח המזבח:

היסוד כדי שיהיה כח המזבח יפה: ובזה יפה כח הפהנים – לאחויי שתי הלחם של עזרת אס הביאוס צפני עצמן בלא כזשים, ללא תימא לשריפה עומדות ולא לאכילה כיון שלא קרבו כזשים שמתירים אותן, קמשמע לן דבזה יפה כח כהנים לעולם ללאכילה עומדות ולא לשריפה:

רע"ב – (ב) בזה יפה כח המזבח – לא הוה כריד למתני, דהא חזינן דבזה יפה כח המזבח ומלתא דפשיטא היא. אלא לאחויי המנתדב יין למזבח בלא קרבן, ללא תימא מזלפו על האשים על האש והוא נשרף וכלה ואין כח מזבח יפה בזה, קא משמע לן ללא, אלא מנסכו כשאר נסכים ויורד לשיחין דהיינו כמין שני נקבים שהיו במזבח ויורדים למטה עד

(ג) פל המנחות הנעשות בפלי, טעונות שלש מתנות שמן, יציקה, ובלילה, ומתן שמן בפלי קדם לעשייתן. והחלות בוללן, דברי רבי. וחכמים אומרים סלת. החלות טעונות בלילה, והרקיקים משוחיון. ביצד מושיחן, כמין בי. ושאר השמן נאכל לפהנים:

חק לישראל – פרשת תצוה יום ה'

צבלי וצבליה, ולקח צמיס, ואופה צתנור, ופוחתה, ויולק עליה שמן אחר פתיתה. וזו היא יליקה, הרי שלשון, וקומץ, ומקטיר את הקומץ, והשאר נאכל לכהנים: והחלות צוללן דברי רבי – השתא מייירי צמנחת מאפה תנור שהיא צאה חלות או ריקיקיס, וכתיב צה (שס) סולת חלות מצות צלולות צשמן. רבי סבר חלות צלולות כצתיב, צוללן כשהן חלות. ורבנן סברי סולת צלולה כתיב, מלמד שנצללת כשהיא סולת. והלכה כחכמים: החלות טעונות צלילה והרקיקים משוחים – כתיב חלות צלולות, ולא ריקיקיס צלולים. ריקיקיס משוחים, ולא חלות משוחות: כיצד מושחן כמין כי – יונית. שהיא כמין ט' שלנו הכפרשת גדול [של שמאל] מן האצבע [כזה]:

(ד) כָּל הַמִּנְחֹת הַנֶּעֱשׂוֹת בְּכֹלֵי, טְעוּנוֹת פְּתִיתָהּ. מִנְחַת יִשְׂרָאֵל, בּוֹפֵל אֶחָד לְשָׁנִים, וְשְׁנַיִם לְאַרְבָּעָה, וּמִבְּדִיל. מִנְחַת כֹּהֲנִים, בּוֹפֵל אֶחָד לְשָׁנִים, וְשְׁנַיִם לְאַרְבָּעָה, וְאֵינֹו מִבְּדִיל. מִנְחַת כֹּהֵן הַמְּשִׁיחַ, לֹא הִיָּה מִכִּפְלֵהָ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מִנְחַת כֹּהֲנִים וּמִנְחַת כֹּהֵן מְשִׁיחַ אֵין בָּהֶם פְּתִיתָהּ, מִפְּנֵי שְׁאֵין בָּהֶם קְמִיצָה. וְכֹל שְׁאֵין בָּהֶם קְמִיצָה, אֵין בָּהֶן פְּתִיתָהּ. וְכֹל בְּזִיתִים:

יעשנה פירורים, תלמוד לומר אותה פתים, ולא פתיתה לפתחים. וכולן פתיתין כזיתים דסיפא דמתניתין לאו ר' שמעון קאמר ליה אלא דברי הכל היא, דלאחר שעשהכזיתים, כופל כל זית לשנים ושנים לארבעה: מכפלה – לא היה מכפלה לארבעה, אלא לשנים. דלא כתיב צה אלא מנחת פתים, ולא פתות: ר' שמעון אומר כו' – ואין הלכה כר' שמעון:

(ה) כָּל הַמִּנְחֹת טְעוּנוֹת שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁיפָה וְחִמֵּשׁ מֵאוֹת בְּעִיטָה. וְהַשִּׁיפָה וְהַבְּעִיטָה בַּחֲטִים. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, (אף) בְּבִצֵּק. כָּל הַמִּנְחֹת בָּאוֹת עֶשֶׂר עֶשֶׂר, חוּץ מִלֶּחֶם הַפָּנִים, וְחֻבְתֵּי כֹהֵן גְּדוֹל, שֶׁהֵם בָּאוֹת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אָמַר, בְּלֶן בָּאוֹת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה, חוּץ מִחֻלּוֹת תּוֹדָה, וְהַנְּזִירוֹת, שֶׁהֵן בָּאוֹת עֶשֶׂר עֶשֶׂר:

שיפות: הכי גרסינן ר' יוסי אומר בצבא – כלומר, שיפה ובעיטה בצבא ולא צחטין. ואין הלכה כר' יהודה: עשר עשר חלות – ומנחת סולת נמי אע"ג דקודם אפייה נקמנא, אפילו הכי י' חלות היא צאה: לחם הפנים – צהדיא כתיב צה י"ב חלות: וחתיי כהן גדול –

רע"ב – (ג) הנעשות צבלי – כגון מנחת מרחשת ומנחת שהן נעשות צבלי: טעונות שלש מתנות שמן – למעוטי מנחת מאפה תנור שאינה טעונה יליקה: ומתן שמן צבלי קודם לעשייתן – תחלה נותן שמן צבלי שרת ונותן סולת עליו, דכתזיב צמנחת מרחשת (ויקרא צ) סולת צשמן תעשה, כלומר תנתן, אלמא דטעונה מתן שמן קודם לעשייתה, וצמנחת מנחת כתיב צלילה וליקה ולא כתיב צה מתן שמן צבלי תחלה, וצמנחת כתיב מתן שמן ולא כתיב צה יליקה וצלילה, וגמרינן הך מהך, נאמר קרבנך צמנחת, ונאמר קרבנך צמנחת. וכיצד הוא עושה, נותן שמן תחלה צבלי שרת, ונותן עליו את הסולת, [וחוזר] ונותן עליה שמן וצוללן, הרי מתן שמן

רע"ב – (ד) כל המנחות הנעשות צבלי – הכא לאו למעוטי מנחת מאפה תנור אחא, דכתיב (שס צ) פתות אותה פתים וגו' מנחה, לרבות כל המנחות לפתיתה. אלא למעוטי שתי הלחם ולחם הפנים שאין טעונים פתיתה: כופל אחת לשתיים – דכתיב פתות אותה פתים, פתות היינו שנים, לכיון דנשבר היינו שתי חתיכות, פתים מרבינן שתיא חתיכה לשתי חתיכות דהיינו ארבעה. יכול

רע"ב – (ה) שיפה – שמשפסף החטה בין ידו לכלי כדי שתיא נוחה להשיר קליפתה: בעיטה – צבועט צבועי אגרופו או צבועי פס ידו. והיה שף אחת וצבועט שתיים שף שתיים וצבועט שלש, וחוזר ועושה כסדר הזה עד שגומר חמש מאות צעיטות לשלש מאות

חק לישראל – פרשת תצוה יום ה'

מחלות תודה שהן צלות עשר – כדבעינן
למימר טעמא לקמן באידך פרקין. ואין הלכה
כרבי מאיר:

נאמר בלחם הפנים חק עולם, ונאמר בחזיתי
כהן גדול חק עולם, מה להלן שחיס עשרה
חלות, אף כהן שחיס עשרה חלות, ומקריבין
מהן שש חלות בבוקר ושש חלות בערב: חזן

(ו) העמר היה בא עשרון משלש סאין. שתי הלחם, שני עשרונים משלש
סאין. לחם הפנים, עשרים וארבעה עשרונים מעשרים וארבע סאין:

רע"ב – (ו) העומר היה בא עשרון משלש
סאין – מנחת העומר שמביאין ממחרת
הפסח היו קורבין שלש סאין דהיינו איפה
שעורים, וטוחנים אותו, ומניפין אותו בנפה
שלש עשרה פעמים עד שמעמידים סלתו על
עשרון שהיא עשירית האיפה. וטעמא דבעי
עשרון של עומר שלש סאין של שעורים, כיון
דמתבואה חדשה הוא ושל שעורים יש בהן
סובין הרבה וסולת מועט ולא אחי עשרונן
מובחר אלא משלש סאין: שתי הלחם שני

(ז) העמר היה מנפה בשלש עשרה נפה. ושתי הלחם בשתיים עשרה. ולחם
הפנים באחת עשרה. רבי שמעון אומר, לא היה לה קצבה, אלא סלת
מנפה כל צרפה היה מביא, שניאמר (ויקרא כד), ולקחת סלת ואפית אתה,
(עד) שתהא מנפה כל צרפה:

לא נתנו חכמים קצבה מכמה סאין חטין או
שעורין מביאין עומר ושתי הלחם ולחם
הפנים, אלא רואין בסולת שתהא מנופה כל
כרבה ודיו. ואין הלכה כר"ש:

רע"ב – (ז) היה מנופה בשלש עשרה נפה –
זו למעלה מזו. וכל זה למנוה אצל לא לעכב,
שחיס הביא עומר עשרון מארבע סאין, או
שהביאו משתי סאין, וא פסל: ר' שמעון
אומר לא היה לה קצבה – אפילו לכתחלה

גמרא – מנחות דף מג' ע"ב

רב ושמואל דאמרי תרוייהו בזמן שבית המקדש קיים עומר מתיר בזמן
שאין בית המקדש קיים האיר מזרח מתיר מאי טעמא תרי קראי כתיבי
כתיב עד (יום) הביאכם וכתיב עד עצם היום הזה הא כיצד כאן בזמן שבית
המקדש קיים כאן בזמן שאין בית המקדש קיים רבי יוחנן וריש לקיש
דאמרי תרוייהו אפילו בזמן שבית המקדש קיים האיר מזרח מתיר והכתיב
עד הביאכם למצוה משקרב העומר הותר חדש מיד למצוה העומר היה
מתיר במדינה ושתי הלחם במקדש למצוה. ע"ב משחרב בית המקדש התקין
רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הגף כולו אסור מאי טעמא מהרה יבנה בית
המקדש ויאמרו אשתקד מי לא אכלנו בהאיר מזרח השתא נמי ניכול ולא

חק לישראל – פרשת תצוה יום ה'

ידעי דאשתקד לא הוה עומר האיר מזרח מתיר והשתא דאיכא עומר עומר מתיר ואי סלקא דעתך למצוה משום מצוה ליקום וליגזור אמר רב נחמן בר יצחק רבן יוחנן בן זכאי בשיטת רבי יהודה אמרה דאמר מן התורה אסור שנאמר עד עצם היום הזה עד עיצומו של יום וקסבר עד ועד בכלל ומי סבר לה כוותיה והא מיפלג פליג עליה דתנן משרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הנף כולו אסור א"ר יהודה והלא מן התורה הוא אסור דכתיב עד עצם היום הזה רבי יהודה הוא דקא טעי הוא סבר רבן יוחנן בן זכאי מדרבנן קאמר ולא היא מדאורייתא קאמר והא התקין קתני מאי התקין דרש והתקין רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע אכלי חדש באורתא דשיתסר נגהי שבסר קסברי חדש בחוצה לארץ דרבנן ולספיקא לא חיישינן ורבנן דבי רב אשי אכלו בצפרא דשבסר קסברי חדש בחוצה לארץ דאורייתא ורבן יוחנן בן זכאי מדרבנן קאמר וכי תקין ליום הנף לספיקא לא תקין אמר רבינא אמרה לי אם אבוך לא הוה אכיל חדש אלא באורתא דשבסר נגהי תמניסר דסבר לה כר' יהודה וחייש לספיקא::

רש"י על הגמרא

חולה לארץ דרבנן – ולספיקא שמא למחר יהיה ששה עשר לא חיישינן: רבנן דבי רב אשי – צעו לאמתוני עד שיאיר מזרח: בצפרא דשיבסר – דאי נמי שיתסר הוא הרי התיר האיר המזרח: דקסבר חדש בחולה לארץ דאורייתא – הלכך חיישינן לספיקא ולא אכלי מאורתא וצפרא אכלי ליה ולא חיישינן לתקנת רבן יוחנן בן זכאי משום דגזירה דרבנן היא שמא יבנה כו' וחשו רבנן למיגזר ביום הנף גופיה ולספיקא לא תקנו להמתין כל היום: וסבר לה כרבי יהודה – דאמר כל יום הנף אסור מן התורה וחדש אסור בחולה לארץ דאורייתא הלכך חייש לספיקא להמתין כל היום:

האיר המזרח – הנך החמה של ט"ז אבל לילו אסור: עד עלם היום – עד מראה היום וקסבר עד ולא עד בכלל: משקרב העומר – כל הנך משום פירכא קמייתי הש"ס לרבי יוחנן וריש לקיש: הותר חדש – אלמא צעומר תליא מילתא: ומשני למורה – מורה להמתין עד שיקרב העומר אבל בלאו לא עבר: והתנן במתני' העומר מתיר חדש במדינה – לאוכלו ושתי הלחם שבעררת מתירין חדש במקדש להביא מנחות מן החדש אלמא צעומר תליא מילתא: והתנן משחרב כו' – ואמרינן מאי טעמא כו': אמר רב נחמן רבן יוחנן בשיטת רבי יהודה אמרה – דאמר מן התורה הוא אסור לאחר חורבן ולאו משום גזירה שמא יבנה: עלם – עלמו של יום: קסבר חדש

זוהר – תצוה דף קפג' ע"א

תריין נהמי אכלו ישראל, חד, בד נפקו ממצרים, אכלו מצה, לחם עוני. וחד במדברא, לחם מן השמים. דכתיב, (שמות טז) הַנְּגִי מִמִּטֵּי לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם וְעַל דָּא קַרְבְּנָא דִּיּוֹמָא דָּא נְהֻמָּא אִיהוּ. וְעַל נְהֻמָּא, אֲתַקְרִיבוּ כָּל

חק לישראל – פרשת תצוה יום ה'

שָׂאֵר קִרְבָּנָיו. וְנִהְיָ אִיהוּ עֵקֶר, וְכִתִּיב, (ויקרא כג) וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם שְׁבַעַת כֶּבֶשִׂים וְגו', וְכִתִּיב (ויקרא כג) מִמוֹשְׁבוֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפֶה וְגו', דָּא אִיהוּ נִהְיָ דְאֶחָפִימוּ בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל, חֲכָמְתָא עֲלָאָה דְאוֹרֵייתָא, וְעָאֵלוּ בְּאַרְחָא:

הַשְׂתָּא אִית לֶן לְאַסְתַּבְּלָא, בְּפִסְח נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִנְהָמָא דְאַתְקָרִי חֲמִיז, כְּתִיב, (שמות יג) וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ חֲמִיז, וְכִתִּיב (שמות יב) כִּי כָל אוֹכֵל מִחֲמִצָּת (דף קפ"ג ע"ב) מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין יִקְרָא דְהָהוּא נִהְיָ דְאַתְקָרִי מִצָּה. הַשְׂתָּא דְזָכוּ יִשְׂרָאֵל לְנִהְיָ עֲלָאָה יִתִּיר לֹא יָאוֹת הָהוּא לְאַתְבְּטָלָא חֲמִיז, וְלֹא אֶתְחַזֵּי כָּלֵל. וְאִמְרֵי קִרְבָּנָא דָּא, חֲמִיז הָהוּא, דְכִתִּיב סֵלֶת תְּהִינָה חֲמִיז תֶּאֱפִינָה. וְתוּ, דְהַשְׂתָּא בְּיוֹמָא דָּא אֶתְבְּטַל יֵצֵר הָרַע, וְאוֹרֵייתָא דְאַתְקָרִי חִירוּ אֶשְׁתַּכַּחַת: אֵלָּא, לְמִלְכָּא דְהוּא לִיהּ בַּר יַחֲדָאִי, וְחֲלָשׁ. יוֹמָא חַד הָהוּא תָּאִיב לְמִיכָל, אָמְרוּ יִיכּוֹל בְּרִיָּה דְמִלְכָּא (ס"א מִיכְלָא דַּאסוּתָא דָּא) אֶסּוּתָא דָּא, וְעַד דְיִיכּוֹל לִיהּ, לֹא יִשְׁתַּכַּח מִיכְלָא וּמְזוֹנָא אַחְרָא בְּבֵיתָא. עֲבָדוּ הַכִּי. בֵּינּוֹן דְאֵכֵל הָהוּא אֶסּוּתָא, אָמַר מִפְּאֵן וְלִהְלָאָה יִיכּוֹל כָּל מָה דְאִיהוּ תָּאִיב, וְלֹא יְכִיל לְנִזְקָא לִיהּ:

כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לֹא הָוִי יְדַעֵי עֵקֶרָא וְרָזָא דְמִהִימְנוּתָא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִטַּעְמוּן יִשְׂרָאֵל אֶסּוּתָא, וְעַד דְיִיכְלוּן אֶסּוּתָא דָּא, לֹא אֶתְחַזֵּי לְהוֹן מִיכְלָא אַחְרָא. בֵּינּוֹן דְאֵכְלוּ מִצָּה, דְאִיהִי אֶסּוּתָא לְמִיעַל וְלְמַנְדַּע בְּרָזָא דְמִהִימְנוּתָא. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִפְּאֵן וְלִהְלָאָה אֶתְחַזֵּי לוֹן חֲמִיז, וְיִיכְלוּן לִיהּ, דְהָא לֹא יְכִיל לְנִזְקָא לוֹן. וְכָל שְׁפָן דְבִיוֹמָא דְשְׁבוּעוֹת, אֲזַדְמֵן נִהְיָ עֲלָאָה, דְאִיהוּ אֶסּוּתָא בְּכָלֵא: וְעַל דָּא מְקַרְבִּין חֲמִיז, לְאַתְוִקְדָּא עַל מִדְבַּחָא. וּמְקַרְבִּין תְּרִין נְהִמִין אַחְרָנִין כְּחָדָא. וְחֲמִיז, אֶתְוִקְדָּא בְּנוֹרָא דְמִדְבַּחָא וְלֹא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה, וְלְנִזְקָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִינֵי כַּד, יִשְׂרָאֵל קִדִּישִׁין אֶתְדַבְּקוּ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאַסּוּתָא דְאוֹרֵייתָא בְּיוֹמָא דָּא:

הלכה – הרמב"ם הלכות קריאת שמע פרק ג'

(טז) כשם שאסור לקרות כנגד צוואה ומי רגלים עד שירחיק כך אסור לקרות כנגד הערוה עד שיחזיר פניו אפילו כותי או קטן לא יקרא כנגד ערותן אפילו מחיצה של זכוכית מפסקת הואיל והוא רואה אותה אסור לקרות עד שיחזיר פניו וכל גוף האשה ערוה לפיכך לא יסתכל בגוף האשה כשהוא קורא ואפילו אשתו ואם היה מגולה טפח מגופה לא יקרא כנגדה:

(יז) וכשם שהוא אסור כנגד ערות אחרים כך הוא אסור לקרות כנגד ערותו ולא יקרא כשהוא ערום עד שיכסה ערותו היתה חגורה של בגד או עור או שק על מתניו אע"פ ששאר גופו ערום מותר לו לקרות קריאת שמע והוא שלא יהיה עקבו נוגע בערותו

חק לישראל – פרשת תצוה יום ה'

היה ישן בטליתו והיה ערום חוצץ בטליתו מתחת לבו וקורא אבל לא יחוצץ צוארו ויקרא מפני שלבו רואה את הערוה ונמצא כמי שקורא בלא חגורה:

מוסר – מספר שערי קדושה ח"ב שער ד'

כְּתִיב (דברים כ"ח) תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב וְגו'. כִּי הָעֲבוּדָה אִם הוּא בְּעֵצְבוֹן דּוֹמָה לְעֶבֶד הָעוֹבֵד לְרַבּוֹ בְּפָנִים עֲצוּבוֹת וְזוֹעֵפוֹת. וְכִתִּיב (משלי י') בְּרַכַּת ה' הִיא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסִיף עֵצֶב עִמָּה כִּי הָעֵצְבוֹן הוּא נְמוֹשָׁה מְזוּהָמַת סְמַא"ל וְנֶחֱשׁ שֶׁהִטִּילוּ בְּאָדָם וְחָזָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּאָדָם (בראשית ג') בְּעֵצְבוֹן תֵּאכְלֶנָּה וְכִתִּיב (שם) בְּעֵצֶב תִּלְדֵי בָנִים. וְעַל יְדֵי כֵן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנֵתִיהָ מְסַתְּלָקִין מֵעֲלֵיו. וְהִרְאִיהָ מֵיַעֲקֹב בְּחֵיר שְׂבָאוֹת שֶׁנִּסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ שִׁכְנֵתָה וְרוּחַ הַקְּדוֹשׁ שָׁנִים וְעֵשְׂרִים שָׁנָה שֶׁפִּירַשׁ יוֹסֵף מִמֶּנּוּ וְכִשְׁשָׂמַח בְּבִשּׁוּרָתוֹ כְּתִיב (שם מ"ה) וַתֵּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם שֶׁשָּׂרְתָה עָלָיו רוּחַ הַקְּדוֹשׁ:

לע"נ

זאב ואיים בן שרה, יונתן בן צדיקה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סוזנה מלכה בת שמואלה, דניאלה פורטונה בת רזאל, צדיקה בת שרה ז"ל.